EUSKALEŔIKO BEŔIAK

GIPUZKOA

GIPUZKOA'KO ALKATEAK ESKUBIDE ESKE

Lengo egunean Gobierno Civil'eko etxean Gipuzkoa'ko zenbait alkateren eskaria artu omen zuten. Eskubide geiago ta aundiagoa nai luteke udalkegeak ematen dioten baño multa aundiagoak bota al izateko. Bestela ezer gutxi ajola omen zaie bide okerretatik ibiltzen oituta daudenai.

Orregatik merezi dutenai multa aundiagoak botatzeko eskubidea nai. Baño eskaria ez dute egin berentzat bakarrik; Gipuzkoa'ko alkate jaun guztientzat baizik. Eskaria egin dutela esan dute; nork egin duten ez ordea.

BASO-ZAINDARIAK

Zortzi berri bear omen dira orain Gipuzkoa'n. Nor geiagoka egin bear omen dute izateko gogoa dutenak eta izena eman dutenak. Guztitara ba omen dira eun da amazazpi (117); baño iruk atzera egin omen dute. Eraz orain zortzi zulo betetzeko eun da amalau gizon.

Illaren lauean asiko dira beren lanak egiten eta aurki jakingo da nor diran txapeldun. Al dunak al duna egingo du. Jestorak eratu du batzaldia ta bere ardurapean egingo da.

GAU-TXORI BIURRIAK

Aspalditxoan omen zebiltzan Donostia inguruan eta batez ere Ernani'ko Lasarte'ra bitarteko bide zabalean beren biurrikeriak egiten. Gauez an geldiu ta edo ikusten zituzten automobilletakoai zituztenak kendu ta olak.

Donosti'ko txinelak ba zekiten orlakoen berri ta gau txori oiek arrapatzea erabaki zuten.

Gau batean artu dute beren automobilla; joan dira bide zabal artara; batzuk ezkutatu ta bi gelditu dira barruan eta an gelditu dira zai, txoriak noiz agertuko.

Ez omen zuten denbora luzean zai egon bearrik izan. An agertu omen ziran laxter bi gizon ta zuzen zuzen automobil aldera jo omen zuten. Ordun barrukoak argiak piztu ta txinelak zirala ta alto egiteko deadar egin zieten. Etzeuden ordea gau txoriak ain errez errendi egitekotan eta tiroz eraso zieten automobil barruan zeudenai ta bati ikutu bat egin ere bai balaz sudurrean.

Baño atera ziran ordun gorde ta zeudenak ere ta ekin zioten igesi zijoazenai atzetik eta tiroai tiroz erantzuten. Bat an bota zuten jo ta.

Artu zuten eta Ernani'ko gaxo etxera eraman berealako kura bat egitera. Urdallean zun sartua bala. Urrengo egunean Donostiko gaxo etxera eraman eta operazioa egin zioten. Aterako dan ustea daukate.

Erdabide Odriozolatar Felix da gau txori zauritua; 36 urte ditu ta Donostian bizi dan pintorea da.

Lagunak iges egin zun. Ala ere uste dute baituko dutela ura ta agian beste geiago ere bai.

Zauritulako txinelak Honorio de la Fuente du izena. Beruna sudurrean bertan gelditua omen zun eta operazioa egin da atera bear izan diote. Ederrtik iges egin du gizarajoak. Escribano, txinel buruak eratu zun gautxorien eiza.

13.900 LAURLEKO MIKELETEENTZAT

Esan genun lengoan matxinadaren aurka lanean ibilli ziran mikeleteak ere ortarako bildu zan diru banaketan sartuko zirala. Aurrenetik bartartu egin zituzten; gero ordea lana egin da ta baita nai zana lortu ere.

Orain biali dituzte 13.900 laurleko mikeleteen artean banaketa egiteko.

DERRIZ ERE BAI

Ernani inguruko «Galarreta» aldean [illegible] zirala orain Donosti ingurunean [illegible] gabe egin bear [illegible] ugari.

Orain egindako okerrak zuzentzen orain ari ziran «Telefonika»ko langilleak.

Lan ortarako beren txaola ta olaterpeak egiñak zeuzkaten. Su eman da kixkali ta billatu dituzte lengo astelenean. Gañera indar arja ere erre naiz ibiliak omen dira. Eskerrak altzairu azalez estalia zegola. Len etzan jakin nor ziran lan txarraren egilleak eta orain ere bildur bear. Ba dabiltza bai zuzmua atera bearrez. Diranak dirala, ba dute «Telefonica»ren aurka...

ALTZA'N GERTATU DANA...

Banakak, baño aiek alakoak gure Euskalerrian gertatzen diranak!... Oraingoan Altza'ri etorri zaio bere txanda.

Orain dala iru urte ezkero alkarrekin omen zebiltzan Sarriegi'tar Joxe Mari, Irasuene baserrikoa ta Asteasuinzarra'tar Axun Matio Errota'ko alaba.

Azken aldi ontan Axun'ek ezetzkoa edo eman omen zion mutillilari; ta mutillak etsi nai ez.

Igande eguerdian, Donosti'ko San Martin plazako sarreran itzegin omen zuten azkenekoz ta aidanean berrogei ta zortzi orduko epea eman zion mutillak neskari erantzuteko. Baietzkoa nai ta ezetzkoa ematen ba zion, bertan ilko zula.

Oraindik orain bere anai baten etxeko morroi zarrari tiroak tirea zan Joxe Mari ta neskak bildur aundia zun igande ezkero. Negar ere egin omen du bin baño geiagotan arrezkero.

Astelenean irten zan etxetik bere karroxarekin oi zun bezela tratsuarekino kalera joateko; ta irten da bereala Joxe Mari aurkeztu zitzaion, eskopeta bizkarrean.

Erantzuna bear zula esan omen zion neskari.

Neskak, oraindik etzirala emandako orduak igaro.

Baietz eta ezetz ari ondoren, bi tiro erausi zizkion mutillak neskari ta bertan zerraldo bota.

Gero, zerbait aldendu ta beste tiroa bere buruari; belarria kendu ta egin omen zizkion baño ez ondo jo.

Ordun ia ordu erdiko bidera dagon bere etxera joan, beste kartutxoa artu, zelaira joan eta beste tiroa eman zion bere buruari. Bigarrenean lortu zun nai zuna; an gelditu zan gizarajoa buru aldea dana puskatu ta il da. 23 urte zitun mutillak; 20 neskak.

Bizia kendu zio egunean aitortu ta Jaunartzekotan omen zan neska. Ala esan omen zun etxean. G. B. Bi etxetan negarra sortu dun mutil gizarajoari ere, errukituko al zitzaion Jaungoikoa ta emango al zion bere okerra ezagutzeko argi alditxoa.

Astearteaan egin ziran Altza'n Axun gajoaren anima aldez illetak. Jendetza aundia bildu zan. Mutillak gabe bearko du noski. Gizarajoa!

OYARTZUN'EN JOKALARIAK

Oyartzun'go ardandegi batean galerazitako jokoan ari ziran jendeak atxi tu dituzte. Kontuz ibilli bearrekoa ez ba da ba orain jokoa... Madril aldean bertan izan da gero naikoa ixkanbilla jokoa dala ta ez dala.

Begira mutillak jokoarekin. Batetik jokoa ez dala errenta ta bestetik ekarri ditzakela ondoren txarrak.

TORRIJOS DUESO'KO ESPETXERA

...Torrijos Donosti'ko ziñegotzi izandakoa azken matxinada dala ta espetxean dago Donosti'ko Ondarreta'n. Etorri zayo ortik irteteko garaya; ez ordea etxera joateko baizik beste espetxe batera. Dueso'ra omen daramate. Gaxo xamar ibilli bear du ta orregatik automobillean eramateko bideak egiten ari omen dira.

Amaika tokitara negarra erakarri zun matxinada.

BUTRONGO OSTATUA

Ondo ta merke jan nai badezu, zuzendu etxe onetara.

ELGOIBAR

AITZ-BURUTXO

MEZA BAT

Datorren igandean, Jaungoikoa lagun, meza abestu bat izango da emengo eliz nagusian bertako Euzko Batzokiak eratuta, bizitzan gizon jator eta abertzale leyal izan zan Murumendiaraz'tar Joseba Mirena «Bolintxo» zanaren gogo alde. Jaupa edo meza orretara erregutzen da etorri zaiteztela al-dezuten guziok.

JOAN ZAIGU

Oiartzungo erri kutun eta politera juan zaigu orain arte ARGIA'ren ordezkari eta emengo Batzokiko txindizai izan dan Epelde'tar Andoni.

Ondo dakite ARGIA'kuak eta errekaldetar danok zenbat naigabetu galtun bere juerakiñ eta itxaropena daukagu oraingo leku berri ortan ere ARGIA eta Aberriaren alde jator jokatuko dezula. ¡Laister arte Andoni!

ERIOTZA

Igaro zan igandean ludi au utzi zuan bere bizitzako 80 urtekin Ule basarriko amona zarrak.

Laguntzen diogu atsekabean bere seme Epelde'tar Manuel'i, eta bi aldiz jakitean bere alaba Kandelari gaixo samarrik oeratuta arkitzen dala.

AGURTU DITUGU

Igaro zan igandean agurtu giñuzen Azkoitiar abertzale talde bat, Alberdi'tar Bonipagi buru zutela.

Datorren igande arte mutillak!

GAUR BIKUNIETAN

Gaur emengo gaztedi geyena «Bikunietako» zabaldoan bilduko da, an Antzuolarra'kin batera jai aundiak dituztela-ta. Izan bear du bola batzaldia urrea sari dala ta aari jokoa, galeraztzen ezpadiote. Arkiriko aaria Antzuola'ko baten aurka. Emendik soñu ta guzti omen dijoazte.

JAYOTZA

«Txaragorri» basarrian aur bat geyo badute. Bostgarrena. Maria Antonia edo ez dakit, Mantoni izenakin ugutzatu omen dute.

Bere gurasoak ar bezate nere zorionak.

OLETA

Euskera Eko bat

Euskelzaleen orratza

Saltzallientzat Saneurri bereziak

ARIETA BITXIZALEA

Legazpi, 10'an. – Urrut. 13777

DONOSTIA

AIZARNA

«LA CONSTANCIA»KO «MALAKANE»RI

Amabost egun igaro ditu
«Malakane»k erantzuten,
Ainbeste egunez zertako ari
Makalarenak egiten.
Bertsotan neri itzegiteko
asi zaiz lenen ikasten
bestela alperrik zabiltza neri
umearenak ematen.

Errenkada bat zortzi izkikin
bere kidea seirekin
takoi bat luze, bestea motza
egin du lotza gutxikin.
Bukaerako ezin zorroztu
bere umore txarrakin,
errenak eta korkotxak dira
ez naiz ezkontzen oiekin.

Beti itz berak dabilzkizula
esan bearrik ez dezu
Azaña eta Prieto'rekin
lagunak gera diozu.
«Untzeta» ez dezu ondo ezagutzen
bigunki tratatzen dezu,
egitan oso emen diotana
zuentzat gogoz ar zazu.

Baserrietan ibillia naiz
maiterrei botuak kentzen
Duke seme bi, monterua bat
nituan neri laguntzen.
«Miranda» aldekok ziran bi aiek
auzokuak berriz auxen,
eskuak oso nitun nekatu
maizterrai lepok estutzen.

Txerrenarekin aspalditxoan
oso asko det tratatzen
bere isatzan kiribilduta
bazterrak nabill usmatzen.
Inpernuan mingaiñ txarrentzat
tokiak ditut gertatzen
zuretzat ere prestatu det bat
an egoteko berotzen.

UNTZETA

Txiŕinga aukera aundia ta edozein markakoak konpontzeko era guzietako tresnak.

Neuŕi ta saneuŕi guzietako txiŕingak.

Jose Luis Miner

Ronda, 3. – DONOSTIA

Uŕutizkiña 1-09-74

ALBIZTUR

OKERTXO BAT ZUZENDUAZ

Lengo igandeko zenbakian nik bialdutako berrietan, erri-agintari jaunai zuzentzen nien zatitxoan okertxo bat dago. Au da: «Orain bi urte erdera utsez atera ta emen banatu zinduzten erri araudietan gai orretzaz ezarria dagona, erri ontan arkitzen diran erdaldunentzat bakarrik ezarria ez badago beintzat» agertu zana, «Orain bi urte erdera utsez atera ta emen banatu zinduzten erri araudietan gai orretzaz ezarria dagona, erri ontan arkitzen ez diran erdaldunentzat bakarrik ezarria ez badago beintzat» nik bialdu nuan. Alegia, «erri ontan arkitzen diran» agertu zana «erri ontan arkitzen ez diran» bear

Jesus M. Olarreaga

SENDAGILLEA

Sudur, eztarri, belarri

Korreo, 50.—Urrutizkiña 269

TOLOSA

OSAKETA BAT EGINDA

Emengo Muñaburu berriko nagusi zintzo, Arin'dar Juan Tomas, Donostia'ko «San Ignacio» sendakolan arkitzen da, Oreja osalari ospetsuak osaketa bat eginda.

Lenbaitlen etxeratzea opa diogu ongi omen datorren Juan Tomas'i.

KRISTO GUZTION ERREGE JAIA

Gure Jauna askok artuaz eta elizkizun bikañak entzunaz, egokiro jaltu genuan gure Elizan egun aundi ura.

Balkoi eta leyoak ere, Jesus'en Biotz irudi bikain eta oyal ederrez apain duta, pozik ikusi genitun jai eder artan.

Jesus Errege da, bai,
toki guztietan...
bizi gaitezen pozik
Beraren menpean!

LUISTAR

ANTIGUO

ANTZEZLARIAK

Iragarrita zegon bezela, aurreko igandean asiera eman zioten beren lanari, gure auzoko Loramendi taldeak.

Batzokia bete betea zegola, antzeztu zuten, lenengo, «Bateko urrea». Urrengo, poxpolin dantzari batzuek zartai dantzakin, amaika par egiñ erazi ziguten. Ondoren berriro antzezlariak, «Morroi jatorra».

Biak, oso ondo antzeztuak izan ziran.

Orrela jarraitzen ba-dute jai politak ikusiko ditugu negu aldean gure Batzokian.

Ia bada, asitako lanari gogor eltzen diozuten, ta gure aberria ta gure aberrian ezaungarri berexia dan Izkuntz gaxo onen alde apurtxo bat bada ere, egiten degun.

ARGIA'ren bidez zorionak guziai zuen lanagatik ta aurrera ere ekin gogor lanean.

MONZON AUSOAN

Ba dira egun batzuek jakin degula, auzo ontan bizi dala gure alderdiko aldun gaztea ta jatorra dan Monzondar Telespor jauna. Asko poztu galtu berri onek, bada ez da nolanaiko gauza ori, aldun bat auzoan, ta nor, ta Monzon, Euskeltzaletako lendakaria, ta euskeltzale purrukatua gañera. ¿Ta arritzekoa al da ni «Euskeltzale» izanda, orrelako gizon bat auzo lagun izateakin poztutzea?

Ongi etorri, Monzon ta emazte, ta ia noiz ikusten zaitugun batzokian berriketa batzuk egiten.

PELOTARIAK

Gipuzko pelota batzak eratu duan txapelketa'n, auzo ontako Euzko Gaztediak bi bikote aurkeztu ditu: bat lenengo mallan ta bestea bigarrenean, ta bi bikote oiek, datorren igandean (Azaroak, 3) jokatu bear dute Errenderiko pelota lekun.

Beraz ba dakizute nora joan bear dezuten datorren igande arratsaldean, denok Errenderi'ra, auzoko pelotariari zuen txaloak eskeintzera.

Ia ba Txomin da lagunak, gogor jo pelotari Orereta aldian, ia orrela egiñaz, auzora ekartzen dezuten erkiko txapeltza.

ERNIO'RA 2 ORDUN

Auzo ontatik irten bear du Ernio'ra bi ordun joan nai duan laxterkariak, ta ori dala ta, ba dago zer esana sagardotegi ta ardandegitan.

Jakin degunez, aurreko igandean irten omen ziran Aia'ko txikia ta Zarautz'ko Errota-zar, biak batean gure auzotik saioa egitera, bat Urrusti'tik barrena ta bestea beste biden batetik, ez dakigu nundik, ta Andrezarreta inguruan, poto egiñak d'ala esan digute.

Ori zabaldu da beintzat, bañan, apustu zaleak diotenez, ¿ez ote dira ari orreia, jokalariak atzipetzeagatik (engañatzeagatik)? Dana dala, berak jakingo dute zer dabiltzan, bañan, nere ustez, naiko lan izango du ateratzen danak bi ordun emendik Ernio'ko gallurrera joaten, batez ere sasoi ontan egiten ditun egualdiakin.

Urrengo astean ikusiko degu zertan geatzen dan apustua, edo zenbatean joaten dan.

EUSKELTZALE

AÑORGA

JAUPA

Igande onetan zortzitako jaupa eskeñiko da, Loinaz'tar Gotzon zanaren izenean. G. B.

JAUN ARTZEA

Luistarrak eta Mariaren alabak gaur izango dute beren illeroko Jaun artzea

JOLAS ETXEA

Udara igaro degu;
Udazkena jarraitzen degu;
Negu beltza gertu daukagu.

Urtero bezela Jolas Etxea alkarte onek, iganderoko «Cinea» iriki du. «Cine» ori asten da gaur, ta amaituko da Epaillaren azkenaldian. ¿Nor gelditiko da joan gabe «Cine»ra?

EUZKO GAZTEDI KIROLTZALEA

Gaur, igandea, Errenderin ospatuko dan korrikako txapelketara dijoa gure bazkide ta batzordeko dan Zelaraindar Joseba.

GAIZKATZALLEA

arakama

berebil konponketak.

Txoper ikasi nai duanari erakusten zaio. Baita bideko Araudia ta berebilla konpontzen ere.

Urrutizkiña 13988

A. Miŕamón, 6 DONOSTIA

ARRASATE

EUZKERIEN ALDE

Orain dala bost urte, gaur bezela, gure Udal Etxian «gestoriak» agintzen zuan. Gaur bezela orduan ere, erriak nai ezduten gizonak agertzen ziran agindari, eta tamalez, danak izan dira euzkerien alde lan gutxi edo ezer ez egin dabenak.

Orain dala bost urte ba ziran erri onetan euskaldun benetakoak. Denbora auetan zigorra nai izatea izaten zan euzkerien alde ezer egitea, baña ala ere Udal Etxera eskatu zaben erriko kale eta enparantzaren izenak jarri deiteizela euzkeraz ere erderiari utzi barik, Euzkadi'ko uri bateri legez tokatzen zayon bezela. Ontzat artu zaben orduko «gestoriak», eta poz pozik gelditu ziran eskatu zaben euskaltzale zintzoak. Baña, erabakia paperian gelditu zan, bada oraindik gure kaleko izenak erderaz bakarrik daude.

Udal Etxeko erabakiak zertarako dira? Gu euskaldunok ez ote gara ezer?

Maite degulako geure erria eta izkuntza, benetan biotzez ta gogor eskatu bear deguna da, gure errian Udal Etxeko agindu ori bete dedilla, bertako kalietan lendabizi euzkeria izan dedin lenengo irakurtzen dan gauza. Euzkerien alde beste zertxo bait esan bear degu. Oso garrantzi aundikoa da. ¿Erriko pregoia zergaitik ez da egiten euzkeraz?

Udal Etxiak onen alde erabagita dauko, eta eztakigu zergaitik utxi daben. Asi zan euzkeraz egiten ere, baña ustek lotsatu egiten zan. ¡Gizajoa ain gaizki agertzen zan! Ori bai; orrelako gaizki itz egitekotan ixilik egotia obea da. Baña biar dana da, pregoiak biar dan bezela idatzita emon Udal Etxian, eta errian euzkeria agertu berari dagokion aunditasunian.

¡Gure izkuntzaren edertasuna ez dedilla galdu!!

Bestearen erruak xamur azaltzen ditugu? Ixilik eraman biar ditugu geuriak? Ez...

Guk ere baditugu eta aundiak, bada euskaldunak benetan bagara, euzkerien alde gogor egin biarrian arkitzen

Lenengo, lenengo, gure anaiei erakutsi ba orain ikusten dana lotsagarria da. Asko dira euren burua euzkaldun bezela agertzen diranak, baña... euzkeraz irakurtzen ez dakite. Asko dira gure izparringia argazkiagatik bakarrik artzen dabenak eta bere idazki ederrari begiratu ere ez.

Nere ustez lenbaitlen egin bearra dana da, Euzko Batzokiak asuian bein jarri dezala egun bat euzkerien alde badituelako irakasle azkarrak lan ori pozik egingo dutenak. Orrela izango dira irakasle asko eta euzkeria goratua izango da.

Ekin ba gogor lanian!

AMANTZI

ENTZUN!

!Zuen txitoak osasuntsu ta indartsu euki nai dituzute?

?Zuen egazti ta usoak gaitzik ikusi nai dituzute?

Erabilli ezazute GALLIOL. Ori da Euzkadi'ko egazti zale guziak darabilkitena.

Kuskul gabeko pagotxa eta alpapak

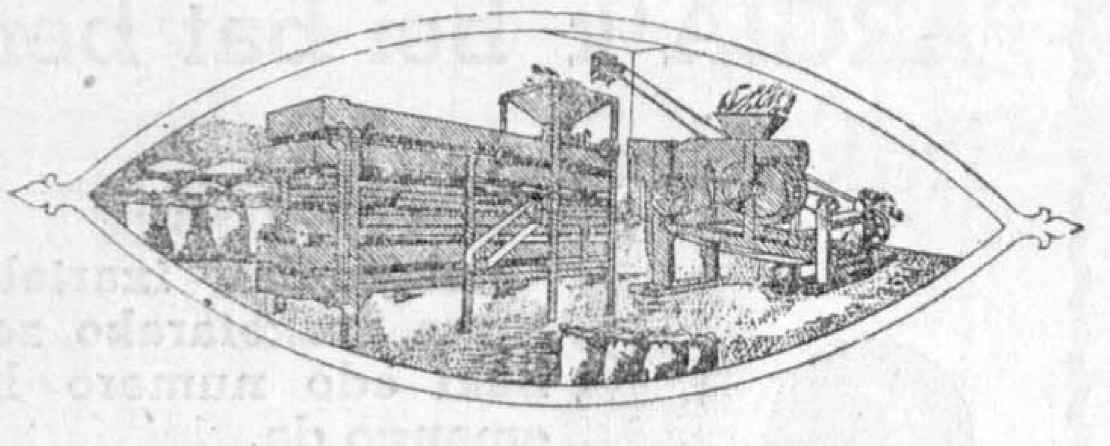

J. MOKOROA

1870'an irasia – Aldamar, 6. – DONOSTIA